

Datum
2019-06-24

Vårt diarienummer
2019-9654

Justitiedepartementet

Utkast till lagrådsremiss Effektivt resursutnyttjande vid transporter av frihetsberövade

Er beteckning Ju2019/01829/L5

Kriminalvården välkomnar de föreslagna ändringarna i regelverket när det gäller transporter av frihetsberövade. Både utformningen av den nuvarande lagstiftningen och Polismyndighetens tolkning av densamma har medfört att Kriminalvården påförts ansvar för transporter i en betydligt större omfattning än vad som åsyftats. De nu föreslagna lagändringarna bidrar enligt Kriminalvården till ett klargörande när det gäller ansvarsfördelningen mellan myndigheterna.

Kriminalvårdens synpunkter avseende förslagen utvecklas närmare i det följande.

Regeringens förslag innefattar bl.a. tillägg i de lagar som medger att andra myndigheter än Polismyndigheten och Säkerhetspolisen vänder sig direkt till Kriminalvården med en begäran om hjälp att utföra en transport. I samtliga dessa fall är det fråga om transporter av frihetsberövade personer. Det bör därför, inte minst av rättssäkerhetsskäl, inte råda någon tvekan när det gäller Polismyndighetens rätt att utföra transporterna. Enligt Kriminalvårdens mening är det således mycket positivt att förtydliganden i enlighet med vad som föreslås införs direkt i de aktuella lagarna.

Regeringens förslag om ändringar i 29 a § polislagen (1984:387) grundar sig på samma överväganden som var aktuella redan i samband med bestämmelsens tillkomst. Även om det inte uttryckligen anges i lagtexten har det förutsatts att ett överlämnande av en transport från Polismyndigheten och Säkerhetspolisen till Kriminalvården i varje enskilt fall ska föregås av en lämplighetsbedömning (jfr prop. 2016/17:57 s. 42 och 73).

Det är knappast möjligt att i lagen ange en uttömmande uppräkningslista över de olika typer av transporter som kan komma att bli föremål för överlämnande. Enligt Kriminalvården är det positivt att det i stället föreslås att det direkt av lagtexten ska framgå att en lämplighetsbedömning alltid ska göras, samt att det vid denna bedömning är omständigheterna i det enskilda fallet som är avgörande. Den exemplifiering som görs i utkastet till lagrådsremiss kan vidare, tillsammans med övriga förarbeten, antas tjäna som visst stöd vid tolkningen av vilka överväganden som bör göras i de aktuella situationerna. Kriminalvården anser att det i detta sammanhang är särskilt angeläget att beakta att myndigheten inte har någon beredskapsorganisation med uttryckningskapacitet samt att Kriminalvårdens transportgrupper inte heller är lokaliserade i samtliga delar av landet. Dessa omständigheter måste rimligtvis tillmätas stor betydelse vid lämplighetsbedömningen.

Det bör emellertid framhållas att det har uppkommit, och att det även efter den föreslagna lagändringen fortsatt kan antas uppkomma, vissa problem att i praktiken få till stånd en effektiv

REMISSVAR

Datum
2019-06-24Vårt diarienummer
2019-9654

fördelning av transporter mellan Kriminalvården och Polismyndigheten. Kriminalvården förutsätter emellertid att myndigheterna genom exempelvis överenskommelser eller gemensamt utformade riktlinjer når en samsyn i de aktuella frågorna. Enligt såväl den nuvarande som kommande ordningen ska myndigheterna nämligen samverka på ett övergripande plan och genom en löpande dialog (jfr bl.a. utkast till lagrådsremiss, s. 14 f.). Inom ramen för sådan samverkan krävs det dock att hänsyn tas bl.a. till de lokala förutsättningar som gäller för Kriminalvårdens transportverksamhet. Om någon överenskommelse i detta avseende inte träffas mellan Kriminalvården och Polismyndigheten kan det därför uppkomma behov av mer aktiv styrning från lagstiftaren eller från regeringen, exempelvis genom att i förordning säkerställa att transportfördelningen organiseras på ett effektivt och samhällsekonomiskt försvarbart sätt.

När det gäller Kriminalvårdens finansiering av transporter av frihetsberövade har i 2019 års ekonomiska vårproposition föreslagits att ytterligare 115 miljoner kronor – utöver tidigare beslutade 35 miljoner kronor – ska överföras från Polismyndighetens anslag till Kriminalvården från och med år 2018. Med hänsyn till att kostnaderna för Kriminalvården har kommit att bli väsentligt mycket högre än vad som förväntades i samband med lagstiftningsreformen år 2017 är det positivt att Kriminalvården numera har tilldelats en anslagsökning.

Kriminalvårdens behov av resurser kommer emellertid fortsatt att vara avhängigt i vilken omfattning Polismyndigheten rent faktiskt överlämnar transporter av frihetsberövade. Det fortsatta samarbetet mellan myndigheterna kan därför komma att leda till att kostnaderna för Kriminalvården överstiger de medel som för närvarande avsätts för detta ändamål, vilket måste beaktas vid den framtida tilldelningen av ekonomiska medel.

Detta yttrande har beslutats av tillförordnade generaldirektören Stefan Strömberg efter föredragning av verksjuristen Henrik Holmström. I den slutliga handläggningen av ärendet har även deltagit chefsjuristen Elisabeth Lager, chefen för nationella transportenheten Johan Mellbring och chefen för sektionen för verksjuridik Per Henrik Hedbrant.

Stefan Strömberg

Henrik Holmström